

1

Kelė

Džoeli, man labai gaila. Vėl taip su tavimi pasimatyti... Kodėl lipau į traukinį? Turėjau palaukti kito. Niekas nebūtų pasikeitę. Vis tiek pražiopsojau savo stotį ir mes pavėlavome į vestuves.

Nes visą kelią iki Londono galvojau tik apie tave, apie tai, ką parašei tame raštelyje, kurį man padavei. Kai galiausiai jį išskleidžiau, stebeilijausi į raštelį taip ilgai, kad kitą sykį pakėlusį akis pamačiau, jog „Blackfriars“ stotį jau pravažiavome.

Be to, buvo daugybė dalykų, kuriuos norėjau, kuriuos turėjau tau pasakyti. Tačiau išvydus tave protas tiesiog liovėsi veikęs. Gal tiesiog bijojau pasakyti tau per daug.

Džoeli, kas, jei tai buvo šiandien? Jei šiandien paskutinį kartą mačiau tavo veidą, išgirdau balsą?

Laikas bėga greitai, ir aš žinau, kas nutiks.

Vertėjo likti. Tik keliomis minutėmis ilgiau. Atleisk.

P I R M A D A L I S

2

D ž o e l i s

Pirma valanda nakties, nuoga krūtine stoviu prie svetainės lango. Dangus ramus, nusėtas žvaigždėmis, šviečia marmurinis mėnulis.

Tuoj mano kaimynas Stivas išeis iš savo buto viršutiniame aukšte ir lips žemyn prie automobilio, kūdikiui piktai erzėjant nešioklėje. Vidury nakties Stivas pasiima Popę pasivažinėti automobiliu, mėgina nuraminti ir užmigdyti ją ratų gaudesiu ir grojaraščiu su naminių gyvūnų garsais.

Štai ir jie. Girdėti netvirtai neišsimiegojusio Stivo žingsniai laiptinėje, jam būdingas šiurkštus elgesys su užgaidžiomis mūsų laiptinės durimis, Popės zirzimas. Žiūriu, kaip Stivas prieina prie automobilio, plyksteli užrakta, dvejoja. Kaimynas sutrikęs, jis žino, kad kažkas negerai, bet dar nesuvokia kas.

Galiausiai Stivas susigaužo, nusikeikia, užsideda ranką ant galvos. Negalėdamas patikėti jis du kartus pliaukšteli per automobilį.

Atleisk, Stivai, visi keturi ratai. Nėra abejonių, juos kažkas nuleido. Šiąnakt tu niekur nevažiuosi.

Minutėlę Stivas pavirsta statula, apšviesta laboratorinės gatvės žibintų šviesos. Tada kažkas paskatina jį įsistebeilyti į langą, pro kurį žiūriu aš.

Sustingstu. Jei stovėsiu ramiai, jis tikrai manęs nepastebės. Mano lango žaliuzės nuleistos, butas tylus ir tamsus, tarsi besiilsintis roplys. Stivas nežino, kad stoviu priglaudęs akį prie vieno žaliuzių skersinio ir viską stebiu.

Mūsų žvilgsniai akimirką susitinka, paskui, linguodamas galvą, kaimynas nusuka akis, kai Popė pradžiugina gatvę labai laiku surikdama.

Priešais esančiame name plyksteli šviesa. Jos ryškumas žiebia tamsiai gatvei, susierzinimui tvoskiant iš lango.

– Ei, biče!

Stivas kilsteli ranką, tada apsisuka ir grįžta vidun. Girdžiu, kaip jiedu lipa aukštyn, pakeliui Popė atkakliai klykia. Stivas pratęs laikytis šio keisto režimo, bet Heilė mėgins miegoti. Neseniai ji vėl pradėjo dirbti prestižinėje Londono teisės įmonėje, vadinasi, svarbu, kad ji nemiegotų per susirinkimus.

Tyla. Mano užduotis šią naktį atlikta. Išbraukiu Stivą su Pope iš savo užrašų knygutės. Paskui atsisėdu ant sofos, prieš tai atitraukęs žaliuzes, kad matyčiau žvaigždes.

Apdovanoju save stiklu viskio, taip darau ypatingomis progomis. Tada padvigubinu porciją ir greitai makteliu.

Po dvidešimties minučių aš jau pasiruošęs nusmigti. Stengiuosi prisišaukti ypatingos rūšies miegą, ir viskas, ką padariau ši vakarą, turi man padėti.

– Jis visą laiką toks karštas, – sako mano beveik kaimynė Airisė, aštuoniasdešimties su kaupu, kai ateinu pavedžioti jos smėlio spalvos labradoro Rufuso.

Dar nėra nė aštuonių ryto, ir tikriausiai dėl to nenutuokiu, apie ją ji kalba. Ar apie savo kaimyną Bilį, kuris pasirodo beveik kas rytą su paskalų nuotrupomis ar keista maža skrajute? Laiškininką, kuris ką tik linksmai pamojo mums pro svetainės langą?

Laiškininkai. Jie visada arba paikai linksmi, arba liūdni kaip nuodėmė. Niekada nebūna vidutinės nuotaikos.

– Norėdamas atsivėsinti jis miega ant virtuvės grindų plytelių.

Ak, suprantama. Airisė kalba apie šunį. Taip nutinka dažniau, nei norėčiau: esu per daug išvargęs, kad paprastai pasišnekučiau su mažiausiai dvigubai vyresne moterimi.

– Gera mintis, – nusišypsau. – Gal ir pats pamėginsiu.

Airisė dirsteli į mane.

– Na, tai vargiai padarys tave patrauklų damoms, tiesa?

Oi, damos. Priminkite, kas tai? Regis, Airisė neabejoja, kad kažkur tų damų, trokštančių viską mesti ir leisti laiką su tokiu vyru kaip aš, laukia visa virtinė.

– Manai, jam nieko nenutiks? – klausia Airisė rodydama į Rufusą. – Lauke, tame karštyje?

Anksčiau dirbau veterinaru. Dabar jau nebe. Manau, Airisė pasikliauja mano ankstesne kvalifikacija.

– Šiandien vėsiu, – patikinu ją, nors kaimynės tiesa, pastaruju metu šilta, nes dar tik rugsėjis. – Eisime pasipliuškenti valčių ežere.

Airisė nusišypso.

– Tu irgi pliuškensiesi?

Papurtau galvą.

– Viešąją tvarką esu linkęs trikdyti po darbo. Tada patiriu daugiau jaudulio.

Airisė prajunka taip, tarsi mano niekam tikę pokštai būtų didžiausias smagumas per visą dieną.

– Mums labai pasisekė, kad tave turime, ar ne, Rufusai?

Tiesą sakant, pati Airisė yra nuostabi. Ji segi vaisių formos auskarus ir turi prestižinį „Spotify“ abonementą.

Kai Rufusas atsistoja, pasilenkiu prisegti pasaitėlio.

– Airise, jis vis dar truputį per storas. Dėl to jam tikrai nėra lengviau išverti karštį. Kaip sekasi laikytis dietos?

Ji gūžteli pečiais.

– Džoeli, Rufusas užuodžia sūrį iš penkiasdešimties žingsnių. Ką galiu pridurti?

Atsidūstu. Jau beveik aštuonerius metus pamokslauju Airisei, kaip šerti Rufusą.

– Ką buvome sutarę? Aš jį vedžioju, o jūs rūpinatės kitkuo.

– Pamenu, pamenu, – Airisė pradeda savo lazdele raginti mus eiti iš svetainės. – Bet negaliu atsispirti tam jo žvilgsniui.

Priėjęs parką, veduosi jau tris šunis. (Kartu su Rufusu vedžioju ir kitus du savo buvusių klientų, kurie jau nėra labai judrūs. Yra ir ketvirtas, danų dogas, vardu Brunas. Tačiau jis turi socializacijos problemų ir yra nepaprastai stiprus, todėl išvedu jį sutemus.)

Nors per naktį oras atvėso, laikaisi Airisei duoto pažado dėl valčių ežero. Pasidaro smagiau, kai, paleidęs šunis, matau, kaip jie tarsi žirgai nušuoliuoja į vandenį.

Giliai atsidūstu. Mėginu įtikinti save, kad tai, ką padariau naktį, buvo teisinga.

Turėjo būti teisinga. Reikalas tas, kad beveik visą gyvenimą sapnuoju pranašiškus sapnus. Tai gan aiškūs, tikroviški regėjimai, pažadinantys iš miego. Juose išvystu, kas nutiks po kelių dienų, savaitių ar metų. Pranašystės visada būna apie žmones, kuriuos myliu.

Tokie sapnai aplanko mane kas savaitę ar panašiai. Gerų, blogų ir vidutiniškų dalykų santykis juose yra apylygis. Tačiau labiausiai bijau niūrių perspėjimų apie nelaimingus atsitikimus ir ligas, skausmą ir nelaimes. Dėl jų aš nuolat sudirgęs ir budrus. Vis suku galvą, kada teks keisti likimo tėkmę, skubiai įsibrauti į kieno nors kruopščiai sudarytus planus.

Arba dar blogesniais atvejais gelbėti gyvybę.

Seku savo globotinius nuo ežero kranto. Nusišypsau grupei kolegų šunų vedžiotojų ir plačiu lanku juos aplenkiu. Beveik kas rytą kiti vedžiotojai susirenka prie tilto ir kviečia mane, jei neapdairiai sutinku jų žvilgsnius. Šalinuosi jų nuo tada, kai jie pradėjo keistis gero miego patarimais ir jų pokalbiai pakrypo apie namudinius migdomuosius vaistus ir terapijas, tabletes ir gyvenimo rutiną. (Tada atsiprašiau ir dingau. Daugiau su jais nebendrauju.)

Visi šie dalykai man per daug svarbūs, nes, norėdamas miegoti be sapnų, daug ką išmėginau. Dietas, meditaciją, savitaigą. Levandas ir baltą triukšmą. Pieno gėrimus. Migdomąsias tabletes su visu

šalutiniu poveikiu, eterinius aliejus. Tokias varginančias treniruotes, kad tekdavo liautis ir išsivemti. Pradėjęs trečiąjį dešimtmetį ir vadovaudamasis klaidinga mintimi, kad taip pajėgsiu pakeisti savo miego ciklus, kartais imdavau rimtai girtauti. Bet daug metų užtrukę eksperimentai parodė, kad mano miego ciklai nepajudinami. Ir niekas, kad ir ko imčiausi, jų nepakeis.

Vis dėlto matematika paprasta: mažiau miego lygu mažiau sapnų. Todėl dabar nesigulu iki paryčių, padeda ilgas sėdėjimas prie ekrano ir kofeino vartojimas gan dideliais kiekiais. Paskui leidžiu sau trumpai ir giliai numigti. Išmoku smegenis laukti to miego ir pabusti vos po kelių valandų.

Štai kodėl dabar man nedelsiant reikia kofeino. Švilpimu pakvietęs šunis iš vandens, grįžtu į taką palei upę. Kelyje iš dešinės pagraižyti įgauna tikrovė. Eismo spūstis, dviratininkai, einantys į darbą, prekių pristatymo autobusiukai. Ausį rėžiantis orkestras, derinantis stygas įprastam darbo dienos rytui.

Pajuntu keistą normalumo ilgesį. Šiuo metu neturiu jėgų mąstyti apie gerai mokamą darbą, draugystes ar sveikatą. Dėl nerimo ir miego stygiaus nuolat jaučiuosi pavargęs, išsiblaškęs ir nervingas.

Norėdamas, kad visa tai nenuvartytų manęs į kapus, laikausi kelių negriežtų taisyklių: kasdien mankštinuosi, per daug negeriu, vengiu meilės.

Per visą gyvenimą tiesą apie save pasakiau tik dviem žmonėms. Po antrojo pokalbio prisiekiau, kad tai bus paskutinis kartas. Štai kodėl negaliu pasakyti Stivui, kad praeitą naktį veikiau vadovaudamasis gautu sukrečiančiu perspėjimu apie Popę, mano krikštadukrą, kurią myliu nė kiek ne mažiau nei savo brolio ir sesers vaikus. Sapne regėjau visą įvykį: Stivas išvargęs, prie kryžkelių pamiršta nuspausti stabdžius, Popė pasodinta ant galinės sėdynės. Išvydau, kaip kaimyno automobilis trisdešimties mylių per valandą greičiu rėžiasi į gatvės žibintą. Po avarijos Popę tenka išpjauti iš automobilio.

Todėl ėmiausi būtinų veiksmų, kurie, tvirtinu sau, buvo verti to dvigubo stiklo viskio.

Vėl užsegu šunims pasaitėlius ir pasuku namo. Kurį laiką teks vengti Stivo. Kuo ilgiau pavyks nekristi jam į akis, tuo labiau tikėtina, kad jis nesusies manęs su vakarykštės nakties įvykiu.

Galvoju, išdalinęs šunis susirasiu kavinę, kur galėsiu pasislėpti. Vietą, kur niekieno nepastebėtas ir anonimiškas kamputyje ramiai sau gersiu kavą.

3

Kelė

– Tik nesakyk, kad tau taip niekada anksčiau nebuvo nutikę.

Mudvi su Dote po uždarymo šluostome kavinės staliukus ir kalbamės apie klientą, kuris neseniai išėjo nesumokėjęs. Tai mano mėgstamiausias dienos metas: ilsimės po darbo ir šnekučiuojamės, blizgindamos patalpą. Ankstyvo rugsėjo oras už lango šiltas ir švelnus tarsi persiko odelė.

– Gal jis tik neapsižiūrėjo, – sakau.

Dotė perbraukia ranka per savo baltai nublukintų plaukų kupetą.

– Rimtai? Kiek laiko tu čia dirbi?

– Aštuoniolika mėnesių, – kiekvienąkart tai sakant vis sunkiau patikėti.

– Aštuoniolika mėnesių, ir tavo klientas dar nė karto nepabėgo nesumokėjęs, – Dotė palinguoja galvą. – Tikriausiai tavo geras veidas.

– Esu tikra, kad jis tiesiog pamiršo. Manau, jį išblaškė Merfis.

Merfis – mano šuo, rusvai juodas mišrūnas. Na, jis lyg ir mano. Šiaip ar taip, Merfis gyvena pasakišką gyvenimą, nes yra kavinės augintinis, o čia niekada nestinga žmonių, norinčių jį palepinti ir slapčia pavaišinti neleidžiamais skanėstais.

Dotė prunkšteli.

– Jis pamiršo tik savo piniginę, daugiau nieko.

To vyro niekada nebuvo mačiusi. Betgi nebuvo mačiusi ir daugybės kitų šiandienos klientų. Konkuruojanti kavinė ant kalvos paprastai pritraukia keliaujančius į darbą Eversforde – nedideliame mieste, kur gyvena visą gyvenimą. Tačiau ši rytą ta kavinė netikė-

tai liko uždaryta ir nuolatiniai jos klientai su kostiumais šviesiais ruoželiais, gerai nušveistais batais ir kvepiantys odekolonu po skutimosi ėmė tyliai traukti vidun, vos atvėrėme duris.

Bet šis klientas buvo kitoks. Tiesą sakant, drovėdamasi turiu pripažinti, kad man jis labai krito į akį. Jis negalėjo būti *en route* į kokį nors biurą, tamsūs plaukai buvo gerokai pasišiaušę, jis atrodė prislėgęs ir išsekęs tarsi po sunkios nakties. Kai priėjau priimti užsakymo, vyras iš pradžių buvo išsiblaškęs, bet, galiausiai pakėlęs į mane akis, žvelgė atidžiai ir įdėmiai.

Nors persimetėme tik keliais žodžiais, prisimenu, kad, prieš išeidamas nesumokėjęs, jis užmezgė su Merfiu kažką panašaus į tylų ryšį ir vis rašinėjosi trumpas pastabas į užrašų knygelę.

– Manau, jis galėtų būti rašytojas. Turėjo užrašų knygelę.

Dotė nepritariamai šnarpteli.

– Suprantama, badaujantis rašytojas. Neabejoju, kad tu net va-gystei sugebėsi suteikti romantišką atspalvį.

– Jei būtų tavo valia, turėtume tokį skelbimą kaip degalinėse:
Jei neturite pinigų susimokėti...

– Ak, *puiki* mintis.

– Tai nebuvo pasiūlymas.

– Gal kitą kartą man pavyks patiesti tą vyrą savo geriausiu smūgiu plačiai užsimojus.

Neabejoju, kad pavyktų, nes Dotė neseniai susižavėjo kikboksui ir dabar treniruojas su tokiu užsidegimu, kokio galiu tik pavydėti. Mano kolegė siekia vis ko nors naujo, pašėlusiai lekia per gyvenimą tarsi iš narvo ištrūkęs gyvūnas.

Kita vertus, Dotės nuomone, aš gūžiuosi nuo pasaulio, lindžiu jo pakampėse ir markstausi nuo ryškios šviesos. Tikriausiai ji teisi.

– Jokių kovos menų judesių prieš klientus, – sakau Dotei. – Kavinės politika.

– Nesvarbu, juk kito karto nebus. Įsiminiau jo veidą. Jei pamatysiu mieste, pareikalausiu sumokėti dešimtinę.

– Jis tik išgėrė kavos.

Dotė gūžteli pečiaais.

– Tai bus mūsų bauda už pasišalinimą nesumokėjus.

Nusišypsau ir einu pro ją į kavinės gale esantį biurą atspausdinti rytdienos užsakymo tiekėjui. Išėjusi tik minutei, išgirstu Dotę šaukiant:

– Uždaryta! Ateikite rytoj!

Kyštelėjusi galvą pro biuro duris, atpažįstu prie įėjimo stovintį žmogų. Regis, jį atpažino ir Merfis, nes, vizgindamas uodegą, viltingai uostinėja vyrius.

– Tai tas klientas, – sakau jausdama, kad suspurdėjo širdis. Vyras aukštas ir lieknas, dėvi pilkus marškinėlius ir tamsius džinsus. Iš odos spalvos matyti, kad vasarą leido lauke. – Tas, kuris pamiršo sumokėti.

– Ak.

– Puikūs detektyviniai gebėjimai, Šerlokai.

Šnirpstelėjusi Dotė atšauna įleistinę spyną ir pasuka raktą, tada tik per plyšelį praveria duris. Negirdžiu, ką vyras sako, bet regis, jis atėjo sumokėti, nes Dotė nuima grandinėle, atidaro duris ir įleidžia jį vidun. Vyriui įeinant, Merfis strikinėdamas ir tebevizgindamas uodegą atsitraukia.

– Pirma išėjau nesumokėjęs, – nuoširdžiai apgailėstaudamas, kимиu balsu sako vyras. – Neketinau taip daryti. Štai.

Jis paduoda Dotei dvidešimtinę, persibraukia ranka per plaukus ir pažvelgia į mane. Jo akys didelės ir tamsios tarsi drėgna žemė.

– Atnešiu jums gražą, – sakau.

– Ne, pasilikit. Ačiū. Atsiprašau dėl to, kas nutiko.

– Paimkite ko nors išsinešti. Dar kavos, gabalėlį pyrago? Kaip padėką už sąžiningumą.

Nepaisant visko, jis prašyte prašosi gerumo.

Yra likę truputis „Drømmekage“ – puraus daniško biskvito, apibarstyto karamelizuotomis kokosų drožlėmis. Pyrago pavadinimi-

mą apytikriai galima versti kaip „sapnų pyragas“. Įdedu gabalėlį į dėžutę ir pasiūlau jam.

Akimirką vyriškis lūkuriuoja, dvejojamas pasikaso neskustą smakrą. Tada paima dėžutę, jo pirštų galiukai paliečia manusius.

– Ačiū.

Vyras nuleidžia galvą ir pasuka prie durų. Klientui išėjus, akso-minio oro gūsis įplaukia į kavinę.

– Na, – tarsteli Dotė. – *Čia* tai mažakalbis.

– Manau, sutrikdžiau jį su tuo pyragu.

– Aha, ką užgiedojai? *Dar kavos?* – mėgdžioja ji. – *Gabalėlį „Drømmekage“?*

Tik šiaip taip pavyksta neišrausti.

– Vis dėlto jis atėjo sumokėti. Tai įrodo, kad tu baisi cinikė.

– Vargu. Atidavusi jam tą gabalą „Drømmekage“ neką teuzdirbai.

– Ne tai svarbu.

Dotė kilsteli tatuiruotą antakį.

– Mūsų savininkas gali su tuo nesutikti. Ar jo buhalteris.

– Ne, Benas lieptų tau labiau pasitikėti žmonėmis. Žinai, suteikti jiems šansą.

– Tai ką veiksi šįvakar? – eidama pro mane į biurą pasiimti švarko šelmiškai šypteli Dotė. – Labdaringai kietai miegosi? Įkursi kilnojamą sriubos virtuvę?

– Labai juokinga. Gal trumpam užsuksiu pas Beną, pažiūrėsiu, kaip jis laikosi.

Dotė nieko neatsako. Žinau, ji mano, kad aš perdėtai nerimauju dėl Beno ir per daug laiko leidžiu panirusi į prisiminimus.

– O tu?

Dotė vėl pasirodo, saulės akiniai jai ant viršugalvio.

– Slidinėjimas ant vandens.

Nusišypsau. *Suprantama, kas gi dar.*

– Tu irgi turėtum ateiti.

– Ne, aš iš prigimties nevikri.

- Ir ką? Vanduo minkštas.
- Ne, aš verčiau...
- Dotė nužvelgia mane nuo galvos iki kojų.
- Kele, tu žinai, ką manau.
- Žinau.
- Dar neužsiregistravai pažinčių puslapyje?
- Ne. – *Prašau, negrauk manęs.*
- Arba galėčiau tave su kuo nors supažindinti...
- Neabejoju. – Dotė gali padaryti bet ką. – Pasilinksmink šį vakarą.
- Palinkėčiau ir tau to paties, bet... – ji mielai mirkteli. – Iki rytojaus.

Ir, supama „Gucci Bloom“ atsisveikinimo debesėlio, Dotė dingsta.

Kai kolegė išeina, vieną po kitos gesinu šviesas, kol, kaip visuo-
met, paskutinį prieinu staliuką prie lango ir įkvepiu besisklaidan-
čio duonos ir kavos pupelių kvapo. Įprastu judesiu išsitraukiu iš
kišenės telefoną, susirandu Greisės numerį ir paskambinu.

Ne. Negali daugiau taip elgtis. Liaukis.

Nutraukiu skambutį ir užrakinu ekraną. Skambinti Greisei
tapo įpročiu, kurio pastaruoju metu labai stengiuosi atsikratyti, bet
draugės vardas mano telefone visada pataiso man nuotaiką, tarsi
ryškus saulės spindulys pilką dieną.

Leidžiu žvilgsniui nuklęsti už lango ir netikėtai pastebiu į mane
įsmeigtas budrias juodas anksčiau čia buvusio vyro su užrašų kny-
gele akis. Sukręsta nusišypsau, bet per vėlai, jis nuleidžia žvilgsnį ir
greitai nužingsniuoja į švelnią vakaro šviesą virsdamas šešėliu.

Vyras jau neturi pyrago dėžutės. Jis suvalgė „Drømmekage“
arba išmetė į pirmą pasitaikiusią šiukšliadėžę.